

марина гримич

вуле ву чайок, мсьє?

Марина Гримич
Вуле ву чайок, мсьє?

1.

1895

Ніч видалася для нього неспокійною, поїзд рівномірно гойдався, Огюст крутився на нижній полиці, кілька разів вставав, перестеляв постіль, а вона періодично сповзала на підлогу, потім знову лягав, і йому снилася якась фігня, щось на зразок того, що йому дуже хочеться солодкого, він їсть свій улюблений мільфой, але не відчуває смаку, він усе їсть і їсть, а смаку ніяк не може піймати, а солодкого хочеться.

Огюст черговий раз прокинувся, тепер – від шкряботіння у двері купе, – і перелякано підскочив з постелі. У Парижі його попереджали: відразу, після перетину російсько-австро-угорського кордону на нього почнуть зазіхати грабіжники, маньяки і збоченці. Ось і почалося, подумав Огюст Гівонт, завмерши на нижній полиці купе в вагоні першого класу.

У двері знову хтось пошкрябався. Хто там? Огюст зібрав усю свою мужність, щоб голос не нагадував скигління.

«Бонжур, мусьйо, вуле ву¹ чайок? Тобто – те, дю те², вуле ву дю те?»³.

Огюст обережно прочинив дверцята купе, крізь вузьку шпарину зазірала червона пика провідника з густою чорною замість щіткою вус під носом. Слава Богу, це була та сама морда, що у Відні, на вокзалі не пускала його до вагону першого класу, мовляв, протверезієш – тоді ласкаво просимо. Отже, це справжній провідник, а не переодягнений збоченець, як його страхали в Парижі і як йому намалювала його хвороблива уява. Огюсту відлягло, він обережено ширше прочинив двері купе, так, це він – старий козел, можна не панікувати, він стояв в червоному камзолі і тримав мельхіорову тацю з чайним набором. Огюст узяв тацю.

¹ Voulez-vous (франц.)

² thé, du thé (франц.)

³ Voulez-vous du thé, monsieur (франц.)

Поїзд гойдався і гойдався, за вікном стояла похмура мряка, повільно повзла назустріч депресивна картинка чужої країни, яка явно була не рада Огюсту, а він, зі свого боку, розумів, що почуття взаємні.

Він переставив з таці на столик склянку чаю в мельхіоровому підстаннику з вензелем, білосніжну серветку з вишитим вензелем, мельхіорову цукерничку з вензелем, ложечку з вензелем і якісь круглі крендельки в підставочці з вензелем, взяв у руки тацю: а раптом не мельхіор, а срібло? Ні, здається, мельхіор. Огюст наблизив тацю до очей, вона була начищена до блиску, він став роздивлятися своє відображення в ній.

«От скажи мені, мсьє Гівон: на фіга тобі це все?» З таці на нього дивилося неголене пом'яте обличчя депресуючого француза, який прямує в якусь жопу в глибині Російської імперії, де якийсь місцевий буржуа-цукро заводчик на ім'я Павло Іванович Оксамитенко заснував приватний ліцей для своїх і чужих відприсків. Був цей цукро заводчик явно не сповна розуму, повний маразматик, тільки божевільному могла прийти ідея запросити в ту жопу вчителя французької мови,

літератури і мистецтв із самого Парижа, купити йому квиток в вагоні першого класу, запропонувати дико велику платню ще й пансіон.

Взагалі-то, замість Огюста мав їхати Франсуа, однак він в останній момент здрейфив, якраз через усі ті балачки про «жопу», і про збоченців і про грабіжників, і він став умовляти всіх своїх друзів підряд, щоб хтось поїхав замість нього, але над ним тільки сміялися, а він не міг не поїхати, бо на носі був початок навчального року, а він підписав контракт ще півроку тому і отримав великий аванс, який він вже встиг розтринькати. За збігом обставин розмір авансу був точнісінько такий, як борг, який йому був винен Огюст, і Франсуа став шантажувати Огюста цим боргом, добре знаючи, що той не зможе його йому повернути. Огюст сп'яну погодився, і підписав у нотаріуса угоду з Франсуа, а вранці, з похмілля мало не всрався, але робити було нічого, і він став пакувати валізу. Взагалі-то не було чого й пакувати, бо останні два роки його письменницькі послуги нікому не були потрібні, тож гардероб його був більш, ніж скромним і

вміщався в одному саквояжі, щоправда, він напередодні від'їзду поцупив гроші в касі мадам Трюфо і купив собі в найдорожчому магазині дві нові сорочки, кілька пар шкарпеток, парфуми і кілька нових шовкових шийних хустинок.

Огюст відпив чаю і скривився: він забув його посолодити, а після сну про мільфой, йому дуже хотілося солодкого, він кинув шматочок колотого рафінаду в чай і став розмішувати ложечкою, грудка цукру ніяк не хотіла розчинятися, а він колотив і колотив ложкою чай, адже й так нічого було робити, грудка не розчинялася, він обертав ложку за годинниковою стрілкою, вже крутів сто намотав, шматочок рафінаду був невблаганним, Огюст вирішив покрутити проти годинникової стрілки – а раптом цукор у такий спосіб швидше розчиниться? Це виходило поза всі рамки логіки, однак і так не було чого робити, Огюст покрутив – і цукор вмить розчинувся. Кумедно. Але чай за цей час майже вистиг. Гидота.